

Полякова І. В.,
аспірант кафедри інформаційного, господарського
та адміністративного права
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
ORCID: 0009-0007-4921-5909

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНСТИТУТІВ СПІЛЬНОГО ІНВЕСТИВАННЯ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Анотація. У статті проведено всебічний науковий аналіз правової природи, класифікаційних ознак та тенденцій розвитку інститутів спільного інвестування (ІСІ) в Україні. У змісті розкрито чинну законодавчу базу, зокрема Закон України «Про інститути спільного інвестування», та здійснено порівняння розуміння даної категорії з доктринальними підходами провідних правників. Обґрунтовано доцільність розмежування ІСІ інституційного типу (корпоративні інвестиційні фонди – КІФ) та договірної типу (пайові інвестиційні фонди – ПІФ), що не мають статусу юридичної особи.

Окрему увагу приділено практичному аспекту функціонування ринку капіталу в Україні. Досліджено роль ІСІ як надійних фінансових посередників та інструментів диверсифікації ризиків для роздрібних інвесторів. На основі аналітичних даних Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку за IV квартал 2025 року виявлено стійку тенденцію до домінування КІФ на вітчизняному ринку, що пояснюється вищим рівнем корпоративного контролю. Додатково підкреслено роль ІСІ як ключових фінансових посередників, що забезпечують диверсифікацію ризиків для дрібних (роздрібних) інвесторів через об'єднання капіталів для реалізації масштабних проектів.

Значну частину роботи присвячено аналізу досвіду Європейського Союзу. Розглянуто специфіку наднаціонального регулювання таких інститутів, як UCITS (інститути спільного інвестування в цінні папери) та AIFM (менеджери альтернативних інвестиційних фондів). Окремо виділено європейські механізми захисту прав роздрібних інвесторів, зокрема через впровадження «ключових інформаційних документів» (KID) згідно з Регламентом № 1286/2014.

У контексті майбутньої реформи проаналізовано положення законопроекту № 13246 «Про інвестиційні фонди», який пропонує концептуально нову модель: поділ на публічні та альтернативні фонди, впровадження інституту кастодіальних установ та адаптацію термінології до Директив ЄС. Автор доводить, що інтеграція цих норм є критично важливою для залучення довгострокового фінансування в інфраструктурні проекти та забезпечення фінансової стабільності України в період повоєнного відновлення.

Ключові слова: *Інститути спільного інвестування (ІСІ), інвестиційний фонд, корпоративний інвестиційний фонд (КІФ), пайовий інвестиційний фонд (ПІФ), активи.*

Poliakova I. V. Transformation of the legal regulation of collective investment institutions in Ukraine in the context of European Integration

Abstract. The article provides a comprehensive scientific analysis of the legal nature, classification features, and development trends of collective investment institutions (CIIs) in Ukraine. The research examines the current legislative framework, specifically the Law of Ukraine «On Collective Investment Institutions,» and compares the understanding of this category with the doctrinal approaches of leading legal scholars. The author substantiates the expediency of distinguishing between institutional-type CIIs (corporate investment funds – CIFs) and contractual-type CIIs (unit investment funds – UIFs), which do not possess the status of a legal entity.

Special attention is paid to the practical aspects of the capital market's functioning in Ukraine. The role of CIIs as reliable financial intermediaries and risk diversification tools for retail investors is investigated. Based

on analytical data from the National Securities and Stock Market Commission (NSSMC) for the fourth quarter of 2025, a steady trend toward the dominance of CIFs in the domestic market has been identified, which is attributed to a higher level of corporate control. Furthermore, the study emphasizes the role of CIIs as key financial intermediaries that ensure risk diversification for small (retail) investors by pooling capital for the implementation of large-scale projects.

A significant portion of the work is devoted to analyzing the experience of the European Union. The specificities of supranational regulation of institutions such as UCITS (Undertakings for Collective Investment in Transferable Securities) and AIFMs (Alternative Investment Fund Managers) are examined. Particular emphasis is placed on European mechanisms for protecting retail investors' rights, specifically through the implementation of «Key Information Documents» (KIDs) in accordance with Regulation (EU) No. 1286/2014.

In the context of upcoming reforms, the article analyzes the provisions of Draft Law No. 13246 «On Investment Funds,» which proposes a conceptually new model: a division into public and alternative funds, the introduction of the institute of depositary (custodial) institutions, and the adaptation of terminology to EU Directives. The author argues that the integration of these norms is critically important for attracting long-term financing for infrastructure projects and ensuring the financial stability of Ukraine during the period of post-war recovery.

Key words: *Collective Investment Institutions (CII), investment fund, Corporate Investment Fund (CIF), Unit Investment Fund (UIF), funds.*

Постановка проблеми. Трансформація економічної системи України в умовах повоєнного відновлення та набуття статусу кандидата у члени ЄС потребує ефективних механізмів акумуляції внутрішніх інвестиційних ресурсів. Інститути спільного інвестування (ICI) виступають ключовим інструментом трансформації заощаджень дрібних інвесторів у реальні інвестиції. Однак чинна вітчизняна модель ICI, заснована на Законі України «Про інститути спільного інвестування», демонструє певний консерватизм та розбіжність із наднаціональними стандартами ЄС (зокрема Директивами UCITS та AIFM).

Проблема полягає у необхідності перегляду класифікації ICI, посиленні захисту прав роздрібних інвесторів та впровадженні нових інституційних одиниць (кастодіальних установ), що передбачено законопроектом № 13246. Невизначеність правової природи «спільності» в інвестуванні та домінування корпоративних фондів над пайовими потребують ґрунтового теоретико-прикладного переосмислення для забезпечення фінансової стабільності ринку капіталів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання правового регулювання та функціонування ICI перебувають у центрі уваги багатьох українських та зарубіжних науковців. Теоретичні засади корпоративного інвестування та правову природу «спільності» детально досліджував Ю. М. Жорнокуй, який запропонував концепцію «корпоративного інвестування» як альтернативу традицій-

ному розумінню спільної діяльності. Питання цивільно-правового статусу КІФ та ПІФ висвітлено у працях О. П. Суц, М. Б. Данилюка та Д. Й. Клапатога, які акцентують увагу на розмежуванні інституційного та договірних типів фондів.

Проблематику залучення капіталу в умовах глобалізації та роль ICI у забезпеченні економічного зростання вивчали В. А. Вергун, О. І. Ступницький та А. Лебідь. Сучасні тренди розвитку альтернативних інвестиційних фондів у 2025 році проаналізовано у роботах Л. Васютинської, а потенціал використання ICI у відбудові інфраструктури – у працях А. Величка.

Водночас, попри наявність ґрунтовних напрацювань, залишаються малодослідженими питання імплементації Регламенту ЄС № 1286/2014 щодо ключових інформаційних документів (KID) в українське правове поле та адаптація діяльності ICI до вимог законопроекту № 13246, що й зумовлює актуальність даного дослідження.

Метою статті є комплексне дослідження теоретико-правових засад функціонування інститутів спільного інвестування в Україні, проведення порівняльного аналізу вітчизняного законодавства з наднаціональними стандартами Європейського Союзу (UCITS, AIFM) та обґрунтування необхідності реформування системи ICI відповідно до положень законопроекту № 13246 для забезпечення інвестиційної привабливості України.

Виклад основного матеріалу. У процесі здійснення інвестиційної діяльності особливе місце займають інститути спільного інвестування (ІСІ). Основним законом, що регулює дану сферу є Закон України «Про інститути спільного інвестування»

Загалом, ІСІ в Україні представлені у двох основних формах – корпоративний інвестиційний фонд (КІФ) та пайовий інвестиційний фонд (ПІФ)[1].

У цілому, закон України «Про інститути спільного інвестування» дозволяє встановити таку класифікацію ІСІ:

- залежно від порядку провадження діяльності може бути відкритого, інтервального та закритого типу;

- залежно від строку може бути строковим і безстроковим;

- залежно від ступеня ризику та структури активів може бути диверсифікованого, недиверсифікованого, спеціалізованого або кваліфікаційного виду;

- залежно від порядку провадження діяльності може бути відкритим, інтервальним та закритим;

Крім того, слід виокремити 2 види ІСІ з особливим статусом: біржовий ІСІ та венчурний фонд [1].

Виходячи зі змісту вищезгаданого Закону, слід відзначити, що корпоративний фонд – юридична особа, яка утворюється у формі акціонерного товариства і провадить виключно діяльність із спільного інвестування.

У свою чергу, пайовий фонд – сукупність активів, що належать учасникам такого фонду на праві спільної часткової власності, перебувають в управлінні компанії з управління активами та обліковуються нею окремо від результатів її господарської діяльності.

Пайовий фонд не є юридичною особою і не може мати посадових осіб[1].

Однак слід зазначити, що доктринальний підхід до поняття ІСІ досить відрізняється від законодавчого підходу.

Насамперед спільне інвестування має своєю ознакою «спільність». Досить детально правову природу цієї спільності розглядав Ю. М. Жорнокуй, який наводив три можливі варіанти розуміння поняття «спільне» в кон-

тексті інвестування, а саме: 1) «спільна» власність (майно, майнові права); 2) «спільна» діяльність (як різновид підприємницької діяльності); 3) «спільна» участь (акції, паї) в статутному капіталі суб'єкта господарювання. Тому Ю. М. Жорнокуй пропонує такий вид інвестування замість «спільного» називати «корпоративним» [2, с. 108].

Питання корпоративного інвестування на монографічному рівні досліджувала також О. П. Суц. Під корпоративним інвестуванням автор визначає практичні дії інвесторів (фізичних, юридичних осіб) щодо розміщення в обмін на права, посвідчені акціями, інвестицій (матеріальних та нематеріальних активів) у статутний фонд корпоративного фонду, що провадить діяльність із залучення коштів інвесторів із метою отримання прибутку від вкладення їх у цінні папери інших емітентів у вигляді дивідендів або різниці між купівлею / продажем акцій, корпоративні права та нерухомість. Авторка вважає, що саме КІФ є ІСІ, у той час, як ПІФ варто вивести за межі цього поняття [3, с. 176].

Як слушно зауважують В. А. Вергун, О. І. Ступницький, В. М. Коверда та Т. В. Волковинська, суттєвим внутрішнім джерелом інвестицій у будь-якій країні є заощадження дрібних потенційних інвесторів, а найбільш поширеним та привабливим механізмом їх залучення до різних ланок економіки (державного сектору, корпоративного або банківського) є спільне інвестування як об'єднання коштів багатьох суб'єктів з метою їх розміщення у цінні папери, що є предметом діяльності спеціальних підприємницьких структур – ІСІ [4, с. 14].

Окрім того, спільне інвестування дає змогу диверсифікувати наявні в інвесторів активи. Так, об'єднання капіталів багатьох осіб дозволяє залучати кошти в різні проекти, що зменшує ризики неефективного інвестування. При цьому окремо взятий інвестор не мав би можливості залучати наявні в нього кошти на декілька напрямків через їхню обмеженість [5].

До того ж, ІСІ є надійними фінансовими посередниками між особами-інвесторами та фінансовими інструментами. Ця обставина впливає зі змісту статті 4 Закону України від 23 лютого 2006 р. № 3480-IV «Про ринки

капіталу та організовані товарні ринки», відповідно до якої ІСІ є інституційними інвесторами – інвесторами у фінансові інструменти, що здійснюють операції з фінансовими активами в інтересах третіх осіб за власний рахунок чи за рахунок таких осіб, а у випадках, передбачених законодавством, – також за рахунок залучених від інших осіб фінансових активів [6].

М. Б. Данилюк більш детально розкриває наведене законодавче визначення КІФ та зауважує, що він є особливим видом акціонерного товариства, для якого характерною є наявність двох рівнів легалізації як суб'єкта правовідносин: 1) набуття статусу юридичної особи приватного права; 2) набуття статусу ІСІ – професійного учасника ринку фінансових послуг [7, с. 22].

Пайовим фондом, на відміну від першого, є не юридична особа, а сукупність активів, що належать учасникам такого фонду на праві спільної часткової власності, перебувають в управлінні КУА та обліковуються нею окремо від результатів її господарської діяльності [1]. Аналогічне визначення зустрічається й в наукових роботах із зазначеного питання. Зокрема, Д. Й. Клапатий надає власне визначення пайового фонду як передбаченої законодавством форми спільного інвестування, яка полягає у залученні та об'єднанні коштів колективних інвесторів у єдиний фонд без створення юридичної особи для подальшого вкладення цих коштів в об'єкти інвестування з метою отримання прибутку та/або досягнення соціального ефекту [8, с. 4].

Наведений поділ ІСІ здійснюється за правовою формою, в якій вони створюються, про що зазначають, зокрема, у своїй колективній монографії О. В. Гарагонич, Ю. М. Бисага, О. Ю. Кампі, Д. М. Белов. За названим критерієм поділу автори виділяють ІСІ:

– інституційного типу, при якому ІСІ є самостійною юридичною особою, створеною зі спеціальною метою, з господарською правоздатністю і дієздатністю (до цієї групи належать КІФ);

– договірною (контрактною) типу, при якому ІСІ існує у формі грошово-майнового комплексу – спільної власності інвесторів, який управляється стороннім суб'єктом гос-

подарювання (до цієї групи належить ПІФ) [9, с. 70-71].

На договірну природу ПІФ звертає увагу також Т. Я. Рим. Науковець зазначає, що у результаті створення ПІФ право приватної власності інвестора трансформується у право на частку в пайовому фонді (право спільної часткової власності). Водночас відповідно до положень законодавства інвестор пайового фонду не має повноважень впливати на діяльність КУА пайового фонду. Отже, можна констатувати, що між КУА пайового фонду та колективними інвесторами існують зобов'язальні за своєю правовою природою відносини, зміст яких полягає у взаємних правах та обов'язках сторін [10, с. 181].

Щодо суті діяльності ІСІ слід зазначити, що акції приватних компаній пропонуються спеціалізованим інвестиційним фондам, які беруть активну участь в управлінні та структуруванні цих компаній. Фонди приватних інвестицій часто беруть активну участь в управлінні компаніями, в які здійснюється інвестування, що може включати стратегічне планування, операційні удосконалення, зміни в керівництві та фінансову реструктуризацію. Метою такого управління є підвищення вартості компанії протягом певного періоду часу. Інвестиції в приватний капітал, зазвичай, мають довгостроковий характер, часто від 5 до 10 років або більше. Це пов'язано з часом, необхідним для реструктуризації та зростання вартості компанії. Інвестиційна привабливість прямих приватних інвестицій полягає у можливості безпосередньо впливати на операційну діяльність, фінансову структуру та стратегічний розвиток компанії. Це дозволяє реалізувати потенціал зростання, який може бути недоступний на публічних ринках, де окремий інвестор має обмежений вплив. Активне управління може призвести до значного збільшення вартості компанії [11, с. 529].

Доцільно погодитись з думкою А. Лебідя, що формування та розвиток інститутів спільного інвестування може сприяти мобілізації фінансових ресурсів, стимулюванню економічного зростання, підвищенню ефективності використання капіталу та зміцненню фінансової стабільності [12].

За умов відбудови України та її інтеграції у європейський простір значення ІСІ не лише зберігається, але й зростає, оскільки вони можуть стати ключовим механізмом відновлення економіки [13, с. 165].

Згідно з аналітичною довідкою НКЦПФР за IV квартал 2025 року, можна виділити кілька ключових висновків щодо діяльності інститутів спільного інвестування (ІСІ):

Щодо масштабів ринку та структури емісій статистика свідчить про активне використання саме корпоративних фондів як інструменту залучення капіталу. У структурі загального обсягу випусків емісійних цінних паперів за IV квартал 2025 року (загальний обсяг 47,76 млрд грн) частка інвестиційних сертифікатів пайових інвестиційних фондів склала 4% (1,84 млрд грн). Обсяг випуску акцій корпоративних інвестиційних фондів склав 25% (12,12 млрд грн).

Протягом кварталу було зареєстровано 108 змін до регламентів ІСІ, що вказує на високу інтенсивність операційної діяльності та адаптацію існуючих фондів до нових умов.

НКЦПФР погоджено 48 проектів статутів КІФ з реєстрацією випуску акцій для формування початкового статутного капіталу [14].

Аналіз даних за IV квартал 2025 року свідчить про сталу інституційну структуру ринку спільного інвестування в Україні. Згідно з даними НКЦПФР, за кількістю зареєстрованих суб'єктів домінують корпоративні інвестиційні фонди (КІФ). Це підтверджує те, що вітчизняні інвестори надають перевагу моделі юридичної особи, яка забезпечує вищий рівень корпоративного контролю та відокремленість активів. Водночас пайові інвестиційні фонди залишаються менш поширеною формою, що відображається у незначній частці інвестиційних сертифікатів у загальній структурі обсягу випусків цінних паперів.

У ЄС основна особливість правового регулювання відносин за участю ІСІ полягає в тому, що воно здійснюється на двох рівнях: наддержавному (наднаціональному), тобто на рівні нормативно-правових актів ЄС, зокрема директив, та національному.

Насамперед необхідно відзначити, що окрім поняття CIS – схеми колективного інвестування, яке активно використовується

в правовій літературі, на законодавчому рівні також використовується й інша специфічна термінологія, що потребує пояснення. Така термінологія зумовлена специфікою правового регулювання на наднаціональному рівні.

Так, в країнах ЄС використовується поняття «інститути спільного інвестування в цінні папери, які підлягають обігу» (Undertakings for collective investment in transferable securities – UCITS), що позначає окрему групу CIS, яка існує саме на території ЄС. На названу категорію ІСІ припадає 75 % усіх колективних інвестицій дрібних інвесторів у Європі [15]. Наднаціональне правове регулювання UCITS здійснюється Директивою 2009/65/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 13 липня 2009 р. про узгодження законів, підзаконних та адміністративних положень, що стосуються ІСІ в цінні папери, що підлягають обігу [16]. UCITS становлять собою інвестиційні механізми, які об'єднують капітал інвесторів та інвестують цей капітал разом через портфель фінансових інструментів, як-от акції, облігації та інші цінні папери [17].

Іншою значною групою колективних інвестиційних схем у країнах ЄС є керуючі фондами альтернативних інвестицій (Alternative investment fund 66 managers – AIFM). Наднаціональне правове регулювання діяльності AIFM здійснюється Директивою 2011/61/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 8 червня 2011 р. «Про керуючих фондами альтернативних інвестицій та внесення змін до директив 2003/41/ЄС та 2009/65/ЄС та Регламенту (ЄС) № 1060/2009 та (ЄС) № 1095/2010» [18]. Зазначена директива поширюється на керуючих альтернативних інвестиційних схем, розроблених для професійних інвесторів, які включають фонди прямих інвестицій, фонди нерухомості та широкий спектр інших типів інституційних фондів [15].

Серед різновидів керуючих фондами альтернативних інвестицій в країнах ЄС можна окремо виділити такі види CIS, відносини за участі яких також регулюються спеціальними наднаціональними нормативно-правовими актами.

Так, одним із різновидів AIFM є європейські фонди венчурного капіталу (European

venture capital funds). Їх діяльність на наднаціональному рівні регулюється Регламентом № 345/2013 Європейського Парламенту та Ради від 17 квітня 2013 р. «Про європейські фонди венчурного капіталу», відповідно до змісту якого можна зробити висновок, що діяльність європейських фондів венчурного капіталу зосереджена на стартапах і компаніях на початковій стадії розвитку, вони є важливим джерелом довгострокового фінансування молодих та інноваційних компаній [19].

Одним із різновидів AIFM також є європейські довгострокові інвестиційні фонди (European long-term investment funds), їх діяльність на наднаціональному рівні регулюється відповідним Регламентом № 2015/760 Європейського Парламенту та Ради від 29 квітня 2015 р. Відповідно до змісту Регламенту ці фонди надають довгострокове фінансування різноманітним інфраструктурним проектам компаній, які не котируються на біржі, або малих та середніх підприємств, які котируються на біржі, що випускають акції або боргові інструменти, для яких немає легкого ідентифікованого покупця [20].

У системі керуючих фондами альтернативних інвестицій функціонують фонди грошового ринку (money market funds), які надають короткострокове фінансування фінансовим установам, корпораціям та урядам.

Регламентом № 1286/2014 визначається поняття «ключовий інформаційний документ» (key information document), під яким необхідно розуміти інформаційний документ про інвестиційний продукт, який містить в собі всі ключові характеристики цього продукту, складений відповідно до вимог зазначеного Регламенту та оприлюднений на відповідному веб-сайті виробника інвестиційного продукту. Зі змісту Регламенту можна зробити висновок, що ключовий інформаційний документ є документом, що передуює укладенню інвестиційного договору. Він має бути точним, справедливим, чітким, не вводити в оману; надавати ключову інформацію та відповідати положенням й умовам пакетних роздрібних та страхових інвестиційних продуктів, відображати суть оферти та договірних зобов'язань, що виникають у межах пакетних роздрібних та страхових інвестиційних продуктів [21].

Як йшлося вище, переважна більшість роздрібних інвесторів беруть участь саме в ІСІ в цінні папери, які підлягають обігу (Undertakings for collective investment in transferable securities – UCITS). За законодавством ЄС ІСІ в цінні папери, які підлягають обігу, можуть бути створені відповідно до договірного права (як загальні фонди, якими управляють керуючі компанії – common funds managed by management companies), трастового права (як пайові фонди – unit trusts) та статуту (як інвестиційні компанії – investment companies). Управління ІСІ в цінні папери у вигляді загальних фондів або інвестиційних компаній може здійснюватися керуючими компаніями (management companies). При цьому ІСІ в цінні папери і керуючі компанії підлягають авторизації для можливості розпочати свою діяльність [18].

Водночас, слід зазначити, що на розгляді Верховної Ради України перебуває законопроект № 13246 «Про інвестиційні фонди». Даний законопроект фактично пропонує нову концептуальну модель інвестування в Україні та своїм змістом наближає структуру ІСІ до європейської. Зокрема змістом законопроекту передбачено відхід від актуальної класифікації ІСІ та пропонується поділ, характерний для права ЄС:

– Залежно від порядку провадження діяльності існують такі види фондів: публічні інвестиційні фонди та альтернативні інвестиційні фонди.

– В залежності від способу пропозиції інвестиційних сертифікатів інвестиційні фонди можуть бути з публічною пропозицією або без публічної пропозиції інвестиційних сертифікатів. Особливим інвестиційним фондом з публічною пропозицією інвестиційних сертифікатів є біржовий фонд («Exchange-Traded Fund») – ETF.

– Залежно від порядку викупу інвестиційних сертифікатів, інвестиційний фонд може бути відкритого та закритого типу.

– Залежно від строку діяльності інвестиційні фонди можуть бути строковими або безстроковими.

– Окрім того, інвестиційні фонди можуть перебувати між собою в відносинах основного та донорського інвестиційних фондів.

Також законопроект вводить поняття «кастодіальної установи», що означає банк, який провадить депозитарну діяльність депозитарної установи відповідно до положень Закону України «Про депозитарну систему України», та отримав ліцензію на провадження кастодіальної діяльності відповідно до законодавства. Кастодіальна установа провадить свою діяльність відповідно до Регламенту ЄС 2016/438. Термін «кастодіальна установа» означає «depository» відповідно до Директиви № 2009/65/ЄС від 13 липня 2009 року (UCITS) та Директиви № 2011/61/ЄС від 08 червня 2011 року (AIFM).

Окрім того, зміст законопроекту конкретизує поняття інвестиційної декларації як документу, що є невід'ємною складовою частиною регламенту інвестиційного фонду, який визначає інвестиційну політику такого інвестиційного фонду, зокрема основні напрями та обмеження інвестиційної діяльності інвестиційного фонду, а також схильність до ризиків та прийнятний рівень ризику такого інвестиційного фонду[22].

Висновки. Встановлено, що чинний законодавчий підхід до визначення ІСІ в Україні не повною мірою корелює з науковою доктриною, зокрема в частині розуміння «спіль-

ності» інвестування. Доцільно підтримати перехід до класифікації ІСІ на інституційні (КІФ) та договірні (ПІФ) форми, що дозволить чіткіше визначити суб'єктний склад та режим власності активів.

Аналіз статистичних даних НКЦПФР підтверджує домінування корпоративних інвестиційних фондів, що свідчить про запит інвесторів на вищий рівень корпоративного контролю та прозорості, які надає форма юридичної особи (акціонерного товариства).

Досвід ЄС у регулюванні UCITS та AIFM є визначальним для України. Ключовим елементом захисту прав роздрібних інвесторів має стати впровадження «Ключового інформаційного документа» (KID), який мінімізує інформаційну асиметрію та підвищує довіру до фінансових інструментів.

Прийняття законопроекту № 13246 «Про інвестиційні фонди» стане значним кроком до гармонізації українського права із правом ЄС. Запровадження інституту кастодіальних установ та поділ на публічні й альтернативні фонди створить надійне правове підґрунтя для залучення довгострокових інвестицій, необхідних для повоєнної відбудови та інтеграції України у внутрішній ринок ЄС.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Про інститути спільного інвестування : Закон України від 05.07.2012 № 5080-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5080-17#top> (дата звернення: 15.04.2026).
2. Інвестиційне право : підручник / Ю. М. Жорнокуй, О. М. Шуміло, О. П. Суц та ін. ; за заг. ред. Ю. М. Жорнокуя. Харків : Право, 2015. 512 с.
3. Суц О. П. Цивільні правовідносини з корпоративного інвестування : монографія. Х. : Право, 2017. 200 с.
4. Вергун В. А., Ступницький О. І., Коверда В. М., Волковинська Т. В. Інститути спільного інвестування в умовах глобалізації світових фінансових ринків. К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2009. 510 с.
5. Криштак І. В. Цінні папери інститутів спільного інвестування: господарсько-правовий аспект : дис. ... д-ра філос. Київ, 2025. 257 с.
6. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки : Закон України від 23.02.2006 № 3480-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15> (дата звернення: 15.04.2026).
7. Данилюк М. Б. Корпоративні інвестиційні фонди як учасники цивільних правовідносин : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. Івано-Франківськ, 2018. 259 с.
8. Клапатовий Д. Й. Пайовий інвестиційний фонд як форма спільного інвестування в Україні (цивільно-правовий аспект) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. Львів, 2019. 20 с.
9. Інститути спільного інвестування. Правове регулювання господарської діяльності зі спільного інвестування : монографія / О. В. Гарагонич, Ю. М. Бисага, О. Ю. Кампі, Д. М. Белов. К : Видавничий дім «Гельветика», 2014. 216 с.
10. Рим Т. Я. Правове регулювання інвестиційних відносин у сфері будівництва: цивільно-правовий аспект : дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.03. Львів, 2021. 422 с.

11. Васютинська Л. Альтернативні інвестиційні фонди: сутність, драйвери інвестиційної привабливості та сучасні тренди. *Модерні фінанси: глобальні виклики і національна безпека* : монографія. Т. 1 / за ред. А. І. Крисоватого. Тернопіль : Економічна думка, 2025. С. 523–545.

12. Лебідь А. Формування та розвиток інститутів спільного інвестування як передумова побудови стійкої економічної системи. *Економіка та суспільство*. 2025. № 71. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-5>

13. Величко А. Потенціал і бар'єри розвитку використання інститутів спільного інвестування у будівництві. *Маркетингові стратегії, підприємництво і торгівля: сучасний стан, напрямки розвитку* : тези доповідей VI Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (Київ, 10 квіт. 2025 р.) / відп. ред. П. В. Захарченко. Київ : КНУБА, 2025. С. 165-169.

14. Аналітична довідка про стан розвитку фондового ринку України за IV квартал 2025 року URL: <https://www.nssmc.gov.ua/wp-content/uploads/2026/02/%D0%86V-%D0%BA%D0%B2%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%B0%D0%BB.pdf> (дата звернення: 15.04.2026).

15. Investment Funds. EU laws and initiatives relating to collective investment funds. URL: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/growth-andinvestment/investment-funds_en (дата звернення: 15.04.2026).

16. Directive 2009/65/EC of the European Parliament and of the Council of 13 July 2009 on the coordination of laws, regulations and administrative provisions relating to undertakings for collective investment in transferable securities (UCITS). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009L0065&from=EN> (дата звернення: 15.04.2026).

17. Strengthening the global competitiveness of EU investment funds. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/LSU/?uri=CELEX:32009L0065> (дата звернення: 15.04.2026).

18. Directive 2011/61/EU of the European Parliament and of the Council of 8 June 2011 on Alternative Investment Fund Managers and amending Directives 2003/41/EC and 2009/65/EC and Regulations (EC) № 1060/2009 and (EU) NN№ 1095/2010. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011L0061&from=EN> (дата звернення: 15.04.2026).

19. Regulation № 345/2013 of the European Parliament and of the Council of 17 April 2013 on European venture capital funds. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R0345&from=EN> (дата звернення: 15.04.2026).

20. Regulation № 2015/760 of the European Parliament and of the Council of 29 April 2015 on European long-term investment funds. URL: <https://eurlex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015R0760&from=EN> (дата звернення: 15.04.2026).

21. Regulation № 1286/2014 of the European Parliament and of the Council of 26 November 2014 on key information documents for packaged retail and insurancebased investment products (PRIIPs). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R1286&from=EN> (дата звернення: 15.04.2026).

22. Про інвестиційні фонди : Проект Закону України № 13246. URL: <https://itd.rada.gov.ua/8c29fb0c-e925-4055-aa22-4ba69b2b6ced> (дата звернення: 15.04.2026).

Дата першого надходження статті до видання: 17.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 22.04.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 21.05.2026